

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad 1/2 fl.
Franco per post 1/3 fl.

(Verschijnende driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

A. D. V. E. R. T. E. N. T. I. E. N.

15 cents de regel
behalve 35 cents regel

IERLAND.

Ierland levert op dit oogenblik een wonderlijk schouwspel. Geheel de natie beweegt zich als één man, en dat op de stem van één harer zonen, die sinds meer dan een vierde eeuw als alleenheerscher gebiedt over het doen én laten der gansche bevolking, dewijl deze bij overtuiging weet, dat O'Connell haar bevrijder, de vader des vaderlands is.

De Ier is arm en ongelukkig. Engeland verrijkt zich met het zweet, en het bloed der Ieren. Niet een jaar gaat er voorbij, of verscheidene inwoners dalen ten grave, niet slechts uitteerende van gebrek, maar letterlijk van honger stervende op hunnen eigen vaderlandschen vruchtbaren bodem, dien zij bewerken en met hun zweet bemesten, maar wiens vruchten hun eene goudgierige hand moorddadig ontrooft.

De verdrukking van Engeland heerscht over Ierland, niet zwaar genoeg om het te dodden; te zwaar om het een gezond leven te gunnen. Het kwijnt. Maar het heeft in dien toestand levensgeesten genoeg behouden, om bij tusschenpozen opflakkerende, eene krachtsontwikkeling ten toon te spreiden, welke Engeland verontrust en Europa verbaast. Ierland verkeert op dit oogenblik in dusdanigen toestand.

Bijna een halve eeuw geleden werd Ierland met Engeland in één gesmolten omzaam de lasten dragende ookzaam de voordeelen te deelen. Engeland had daarin een doel. Ierland droeg met hetzelfde de lasten, zonder de voordeelen te genieten; want Engeland nam daarin voor zich het deel des 17de eeuw. En zoo had Ierland, zonder in stofelijke belangen te winnen, tot overmaat van rampspoed, eindelijk ook deszelfs onafhankelijkheid verloren. Het was in dat voor Ierland noodlottige jaar, dat O'Connell zijne loopbaan heeft aangevangen om voor de vrijheid van zijn Vaderland te strijden.

Van af dien tijd is de bevrijder van Ierland onvermoeid werkzaam geweest, om door wettige middelen, herstel van greven voor zijn Vaderland te verkrijgen. Geheel zijne loopbaan is daaraan toegewijd; en hij besteedt aan die taak nog de laatste dagen zijner grijsheid.

Het vuur der jeugd is niet in hem verdoofd. Hij toont het nog dagelijks. Engeland mag Ierland recht weigeren, en have eischen met bedreigingen beantwoorden; O'Connell heeft getoond zijne volle geestkracht te bezitten, toen hij ten antwoord op die weigering, zijne vorderingen uitstrecte. Eerst bepaalde hij er zich bij, gelijkheid met Engeland te vragen. En inderdaad, dewijl Engeland, ten spijt van Ierland, de vereeniging door ontkooperijen en bedrog had ingevoerd, had hij recht van Engeland ten minste wezenlijke eenheid te vergen. Men weigert die. Nu vraagt hij scheiding, dat is onafhankelijkheid.

Toen de heer O'Connell voor het eerst Engeland met dat *repeal* bedreigde, beantwoordde men hem met een medelijdend schouderopflaken. Men dacht dat de invloed van den grooten, eenigen man gefnuikt was, omdat hij eenige korte jaren had gerust, in afwachting van hetgeen Engeland doen zoude. Het blijkt hun nu, dat die rust vrijwillig was, en weldra zal men zich beklagen, die niet gebruikt te hebben tot bevrediging van een land, dat alle grondstoffen in zich bevattende om gelukkig te wezen, desniettemin door de eigenbaat van Engeland, ten rampspoed verdrukt, daardoor eindelijk een doodelijke knagende worm aan de eigen hartater van Engeland's welzijn onvermijdelijk worden moet. Zoo vindt het kwaad zijn loon in het kwaad zelve.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOORD-BRABAND,

Ontvangen hebbende eene missieve van den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in deze Provincie van den 10 dezer no. 1138.

Máakt bij deze bekend, dat, ten gevolge van noodzakelijke vernieuwingen en herstellingen aan de vaste brug over de rivier de *Aa*, nabij de sluis no. 10 op de Zuid-Willemsvaart bij *Lierop*, de passage met voer- en rijtuigen van af den 25sten dezer tot ultimo Julij aanstaande, over dezelve gestremd zal moeten wezen, zoodat gedurende die stremming de passage zal behooren plaats te hebben over de brug op sluis no. 11 bij *Asten*.

's Hertogenbosch, 20 Junij 1843.

De Staatsraad, Gouverneur voorn.
A. J. BORRET.

DE STAATSRAAD, GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOORD-BRABAND,

Brengt bij deze, ten gevolge van het deswegens van zijnen Ambtgenoot in het Hertogdom Limburg ontvangen bericht, ter kennis van de daarbij be langhebbenden, dat overeenkomstig eene beschik-

king van den Heere Belgische Minister van de Publieke werken, het water van het gedeelte der Zuid-Willemsvaart in de Belgische Provincie Limburg zal worden afgelaten, en de Scheepvaart op dat gedeelte der gemelde vaart zal zijn gestremd, te rekeuen van den 15 Junij tot den 15 Augustus aanstaande, en zulke ten einde tot de vernieuwing der op de voorn. Communicatie te Smeermans zwaazige brug te kunnen overgaan.

's Hertogenbosch, den 20 Junij 1843.

De Staatsraad Gouverneur voorn.

A. J. BORRET.

ENGELAND

Naar aanleiding van een voorstel in de Kamer der Gedeputeerden van Portugal, om de Koningin te verzoeken, uit aanmerking van den bezwaren den staat der geldmiddelen, een gedeelte van haar jaarlijksch inkomen op te offeren, heeft de minister van Financien medegedeeld, dat zoowel H. M. als haar Koninklijke Gemaal, uit eigen beweging, bereids van een aanzienlijk gedeelte hunner jaargelden, ten algemeenen behoefte, afstand hebben gedaan, waarop een adres van dankzegging voor deze opofferingen gestemd is geworden.

-- In de zitting van het lagerhuis van den 19den Junij heeft sir Robert Peel, op eene aan hem gedaane vraag wegens de gebeurtenissen in Spanje, hulde gedaan aan de getrouwheid, bekwaamheid en constitutionele beginselen van den Regent Espartero, daarbij voegende, dat die Regent, naar zijne overtuiging, bij het meerderjarig worden der jonge Koningin Isabella, zijn gezag in hare handen zou stellen. De Londensche *Times* beschouwt den tegenwoordigen opstand in Spanje als door Frankrijk aangestookt, en ook de vraag in het parlement, die aan sir Robert Peel is gedaan, getuigde van zulk eenen anti-Franschen geest.

-- O'Connell gaat voort met in Ierland overal groote meetings voor te zitten, ten einde de beweging voor het *repeal* te bevorderen. Te *Mallow* sprak hij deze dagen voor eene vergaderde menigte, welke men ten getale van 400,000 schat. De meeste orde heerschte bij die meeting. De plaatselijke regering, welke ter bewaring der rust troepen ontvangen had, heeft dezelve in de caserñe geconsigneerd. Hoezeer O'Connell naar gewoonte het enthousiasmus ten toppunt voerde, bleef de menigte binnen de palen der wettelijkheid, volgens de vermaning van hunnen bevrijder, die hen ophoudelijk tot de orde aanmaant.

Eene andere meeting, welke in het stadschap *Clare* plaats had, telde naar men gist 70,000 deelnemers. Niettegenstaande die ontelbare hoop van menschen, heeft ook daar de grootste orde gedurende de meeting geheerscht. De Heer O'Connell sprak lang en vurig. Hij voerde de geestdrift des volks tot eene onbeschrijflijke hoogte op. Hij heeft geëindigd met te zeggen, dat Ierland om van Engeland gescheiden te worden geen parlaments-acte noodig had. De Koning

gin had niets te doen, dan bevelen uitvaardigen tot bijeenroeping van het Iersch parlement. Hij achtte zich sterk zulks aan Peel en Wellington te bewijzen. Dan vooral beval hij zijne aanhoorders ten hoogste, aan niets te doen, dat niet de wetten in strijd was. Wij willen geen geweld gebruiken, zeide hij, doch zoo men ons aanrandt, zullen wij geweld met geweld keeren. En een lasterd is hij, die voor zijn vaderland zijn leven niet veil heeft.

SPANJE.

Ter Telegrafische dépêche verneemt men de volgende tijding uit Spanje:

De Stoomboot van het Spaansche gouvernement Isabella II, welke de Junta gehoorzaamt, is den 18 Juij des morgens te Port-Vendres aangekomen, komende van Barcelona, en aan boord hebbende den veldmaarschalk Aristizabal, door de Junta teruggedonden. Zij heeft den 15 des avonds met Priam en Milans hare intrede in Barcelona gedaan. De kapitein generaal en de stedelijke overheid als mede het grootste gedeelte der bevolking waren haar te gemoet gegaan. Priam riep van het balkon van het stadhuis: *weg met Espartero!* en deze kreet werd door het volk herhaald.

De Brigadier rukte met 6 bataillons artillerie en kavalerie op Zurbano aan, toen deze, naar Aragon geweken zijnde, van directie zou veranderen.

Den 16 hebben alle troepen hunnen eed voor de Junta op de Rambla afgelegd. Men heeft de Junta aangeboden, om achterevolgens de belastingen te betalen, welke men aan het gouvernement geweigerd had.

Cortinez is door de Junta in zijne functien van Kapitein-generaal bevestigd. Castellon-de-la-Plana, Vinaroz en Tortosa hebben zich verklaard.

— De *Emancipation* van Toulouse, van den 19, bevat de volgende tijding welke echter nog bevestiging verdient: « Volgens brieven uit Perpignan, uit Toulouse aangekomen, zou Zurbano door de troepen verlaten en opgehangen zijn, terwijl men hem uit vrees zijne ooren zou afgesneden hebben. »

Volgens brieven uit Madrid, waren aldaar krachtige maatregelen tot handhaving der orde genomen, en zag men met bezorgheid de wapenschouwing van den 15den te gemoet. Het manifest aan de natie, is eene soort van regtvaardiging van het gedrag des Regenten. Het is van den 13den Juij gedagteekend. In den aanhef daarvan geeft de Regent te kennen, dat zijne handelwijze en zijne bedoelingen in zulk een ongunstig licht worden gesteld, en dat het vaderland door de vijanden der orde te zeer bedreigd wordt, dan dat hij langer het stilwijken zou kunnen bewaaren. Hij doorloopt daarop de gebeurtenissen sedert het oogenblik, dat hij door de cortes tot Regent des Koninkrijks is verheven, en tracht aan te toonen, dat hij bij de benoeming van Ministers, de ontbinding der Kamers, enz. steeds getrouw is gebleven, aan zijnen eed en aan de staatsregeling. Dat zijn bestaan, ter gelegenheid der plaats gehad hebbende opstanden van die staatsregeling is afgeveken, of, gelijk het manifest het uitdrukt, niet bij de wet voorgeschrevene uitzonderingsmaatregelen genomen heeft, wordt daarin niet ontkeerd, maar die uitzonderingsmaatregelen worden vergelijkt door den drang der omstandigheden.

Het slot van het manifest luidt aldus:

« Spanjaarden! Ik ken en betracht de staatsregeling beter dan zij, die haren naam elk oogenblik met zooveel ophof inhopen. Ik ben Regent door de staatsregeling, op haar berusten mijne aanspraak en mijne rechten. Ik heb gezworen van mij geheel te zullen toewyden, aan de handhaving van de vrijheid mijns vaderlands, buiten deze staatsregeling is voor mij niets, dan een afgrond gegend, daarbinnen is niets dan de uiterste afgrond. Deze groote monarchie, die ten koste van zooveel bloed hare onafhankelijkheid en hare vrijheid gekocht heeft, en die zooveel aanspraak heeft op de smekten te plakken van hare onmetelijke opofferingen.

Zal ik op de falloote belofingen antwoorden, waaraan ik ten doel sta? Zal ik mij verlagen, om zelfs de meer of minder regtstreeksche beschuldiging te niet te doen, dat ik den tijd van mijn Regentschap wil verlengen? Deze lastering wordt door men mijne levensdagen heeft walen verbitteren, wep ik verre van mij, met den edelen trots van een zuiver gemen. Onaangeneem is het, dat men dit gerucht te doen ophouden, de verklaringen mijner ministers, mijne verzekeringen en mijne betuigingen voor de hoogste lichamen van den Staat niet voldoende!

« En wie kan een einde maken aan al de geruchten, die de persoonlijke haat verspreidt, die van oogenblik tot oogenblik vergroot worden door de dorst naar terugwerking en wraak? Zou ik er aan denken, om den gewigtigsten dag van mijn leven, die mij wacht om mijn openbaar leven te bekronen, te verwijderen? Terwijl het voorbeeld van zoo vele belangloze mannen mijn hart zoo aangenaam streelt, zal ik hen navolgen die de wetten van hun vaderland gewildadig met den voet getreden hebben? Ik ben niet met hun geue beziel, maar ook hunne rampzalige eerzucht is mij vreemd. De meesten van hen boeten vreeselijk voor hunne overweldiging. De dictator van het vaste land eindigde zijne levensdagen op een gloeiende rots in den oceaan.

« Zulke groote mannen genieten eenen roem, die het menschdom te duur te staan komt, en Baldomero Espartero, geboren in den stand van burger, opgevoed in de dienst der vrijheid van zijn vaderland, en van zijne Koningin, zal tot dien stand terugkeeren, tevreden van alle zijne pligten vervuld, en tot loon daarvoor het medegevoel van alle weldenkenden verdiend te hebben. — Spanjaarden! Mijn hart spreekt tot u. Bestaat er dezelfde opregtheid van gevoelens bij hen, die u in nieuwe beroeringen trachten te dompelen? Roepen zij met dezelfde geestdrift als ik den naam des vaderlands in, zij, die onder nietige voorwendsels, ter omstuering van hunne eerzucht, de aan des opstands opsteken? Kennen zij het vaderland, zij, die, onder het prediken van eendragt, de tweedragt aanstoken? Die, terwijl zij parlementaire formules opstellen, elke soort van regering onmogelijk maken? De rede en de regtvaardigheid zijn aan mijne zede, en ik vrees niets. Ik stel mijnen steun in de staatsregeling; ik bedek mij met dat ondoordringbaar schild. Ik ben bij deze gelegenheid met hetzelfde vertrouwen vervuld, dat mij vroeger de getrouwe, goede en waarachtige vrienden der vrijheid inboezenden dat ik voor het leger, de zeemagt, de nationale milite, voor al de Spanjaarden, die dezen naam verdienen, koesterde. Zij hielpen mij de verdeeldheid bedwingen die ons thans in nieuwe rampen dreigt te storten.

« Dezelfde Spanjaarden zullen zich in de kiezers vergaderingen vertoonen en, met de trouwige maar heilzame ondervinding van hetgeen gebeurd is, zich bezig houden met het vormen van een nationaal congres, dat in overeenstemming is met de wezenlijke belangen des vaderlands. — Ik moet liet mij toevertrouwd heilige pand der Koningin en van mijn gezag ongeschonden aan de cortes overleveren, die over de twaalfvorige vraagstukken zullen moeten beslissen, welke de gemeederen thans gaande houden. Ik zal het niet aan de regeringloosheid, noch aan de woede der hart togten prijs geven. Aan het lot van hen, die duizende malen zijn leven voor de verdediging van zijn vaderland in de vaangchaal gesteld heeft, is weinig gelegen; maar de Koningin, de staatsregeling, de monarchie leggen mij pligten op, die ik als hoogste overheidspersoon der natie zal vervullen, en waarvoor ik als krijgsman strijden zal.

— In de dagbladen van Barcelona van den 15 Juij worden de brieven medegedeeld die tusschen den gouverneur en het fort Montjuich, en den thans in genoemde stad voor de opstandelingen bevel voerende kapitein-generaal Cortinez gewis-

seld zijn. Uit de brieven blijkt ten duidelijste dat de bevelhebber van het fort de zijde van Espartero blijft houden, ofschoon hij beloofd heeft, indien men hem onaangerand laat, geene vijandelijkheden te willen plegen. Men heeft te Barcelona maatregelen genomen, om te belotten, dat de bevreesde generaal Zurbano in het geheim op het fort Montjuich komt.

— Latere berigten behelzen geene nieuwe bijzonderheden. De groote inspectie te Madrid was afgelopen. Evenwel had men opgemerkt, dat Espartero door de penigte koel ontvaugen werd. De beweging schijnt nu steeds verder uit te breiden. Daarbij schijnen de steden, welke tot dusver zijn opgestaan overeen te komen in huane plannen.

FRANKRIJK.

— PARIJS 23 Juij. Men blijft hier verzekeren dat het Fransch Kabinet, in weerwil van zijnen tegenzin van Espartero, besloten heeft hem, in overeenstemming met Engeland, tegen de oproerigen bij te staan, en dat naar de grenzen der Pyreneën bevelen zijn afgezonden om de strengste waakzaamheid ten opzichte der uitgeweken Spanjaarden te betrachten, welke zich in menigte derwaarts begeven. Nog wordt verhaald dat Maria Christina, op haar geuit verlangen om de Spaansche grenzen meer te naderen, van den minister Guizot een weigerend antwoord ontvangen heeft, op grond dat zulks tot onaangename vertoogen van den Engelschen Ambassadeur en van den Zaakgelastigde van Spanje aanleiding zou kunnen geven.

In verband hiermede verdient het eenige opmerking dat de ministeriële dagbladen zich, sedert eenige dagen, minder ongunstig over Espartero uitlaten, en zich niet meer, zoo als vroeger, met de mededeeling van alle hem nadeelige tijdingen en geruchten haasten. Een dier bladen wenscht hem heden zelfs geluk dat Arragon, de beide Castiliën en de Baskische provincien geen deel aan de bewegingen nemen, en dat de opstand te Saragossa zoo spoedig gedempt is, waardoor aan zijne troepen de operatiën langs den Ebro worden vrijgelaten.

— In de Kamers staan de debatten aan de beurt over het budget van oorlog, welke het bestaan van het ministerie kunnen op het spel zetten. De commissie heeft voorgesteld het leger met 14000 man te vermindern. De president van het ministerie, de maarschalk Soult, maakt daarvan eene kabingts kwestie.

— Wij vernemen zoo even dat het voorstel der commissie verworpen is. De Meer Thiers heeft met het ministerie tegen de reductie gestemd.

NEDERLAND.

— Men vernemt, dat de muzik-korpsen van het leger zijn afgeschaf.

— Den eersten Dingsdag in de maand Juij aanstaande, en alzoo den 4, zullen de Staten der Provincien bijeen komen, onder anderen, tot het verkiezen van leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, voor de dit jaar aftredende, waarvan het getal twintig bedraagt, als van:

Noord-Brabant: J. D. Baron van Tuyll van Serooskerke en Leende en Mr. R. P. Romme.

Gelderland: J. A. G. Baron van Nagell tot Arnhem en Jhr. Mr. F. T. Nedetzmeijer Ridder van Rosenthal.

Zuid-Holland: Mr. J. G. van Nes en Mr. G. W. Verwey-Nejan, Mr. L. C. Luzac, Jhr. J. C. B. van Boorn van Burgh, Jhr. Mr. D. T. Gevers van Endegeest en S. H. Anémiet Pz.

Noord-Holland: Mr. J. Corver Hooft en Mr. C. A. den Tex.

Zeeland: Mr. J. de Baaker.

Utrecht: Mr. J. K. Baron van Goltstein.

Vriesland: Dr. S. Broewer en Mr. T. S. Tromp.

Overijssel: Mr. R. S. van der Gonden.

Groningen: Mr. J. Gockinga en Jhr. Mr. J. E. van Panhuys.

Limburg: J. J. F. M. H. Corneli.

En bovendien hebben de Staten van Vriesland nog een nieuw lid te verkiezen, in de plaats van Jhr.

Mr. P. R. J. Vegelin van Claerbergen, die zijn ontslag genomen heeft.

's GRAVENHAGE 22 Junij. Heden morgen zijn III. KK. HH. de Prins en Prinses van Oranje en de Erfprins naar het Loo vertrokken, alwaar flougt dezelve eene maand zouden verblijven.

's GRAVENHAGE 23 Junij. Z. Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de gewestelijke besturen eene missive gericht, betrekking hebbende tot de steeds toenemende aanvragen van diaconen of kerkelijke ambesturen, tot het erlangen van subsidie uit de stedelijke of plaatselijke kassen, welke missive hoofdzakelijk inhoudt:

Dat het, bij de behandeling der zaak van een plaatselijk bestuur, hetwelk zich tot den Koning gewend had wegens de bezwaren, die voor geldelijke middelen voortvloeiden uit de steeds toenemende aanvragen van diaconen of kerkelijke ambesturen tot het erlangen van subsidie, is gebleken, dat de meeste der onder de betrokken gemeente ressorterende kerkelijke ambesturen het er werkelijk op toelagen, om zoo veel zij slechts kunnen de fondsen der burgerlijke gemeente te bezwaren, door het telken jare meer uitbreiden hunner aanvragen om onderstand.

Dat die bevinding Z. M. den Koning aanleiding gegeven heeft, hem Minister te magtigen, om aan het bedoelde plaatselijk bestuur, onder anderen, in substantie, kennis te doen geven:

» Hoe er bepaaldelijk op gelet behoort te worden, dat geene verordeningen bestaan, die het burgerlijk bestuur zouden nopen om aan zoodanige te ver gedreven vorderingen der kerkelijke ambesturen, zonder eenige beperking, toe te geven.

» Dat, integendeel, het gevolg geven aan zulke te ver gedreven eischen noch met den geest, noch met de letter der in de provincie, tot welke het voormelde bestuur behoorde, bestaande afzonderlijke bepalingen nopens het arinwezen, noch met die der reglementen op het bestuur der steden en ten platte lande, strooken zou.

» Dat, wanneer er zake is van het subsidiëren van een of ander kerkelijk ambestuur, dat ver klaard heeft niet ten volle in zijne behoeften te kunnen voorzien, de hulpmiddelen der burgerlijke gemeente, bij het verleenen van dat subsidie, in de eerste plaats in het oog moeten worden gehouden; dat het eene verpligting is der plaatselijke besturen, om zich met de meeste zorg en nauwgezetheid te verzekeren, dat zij geene tegemoetkoming verleenen aan ambesturen, welke die niet volstrekt behoeven, en dat zij aan de zoodanige, welke daarvan, in den tegenwoordigen staat van zaken, eene onmiskenbare behoefte hebben, geene grootere subsidie toekennen dan bepaaldelijk vereischt wordt; terwijl het, in geen geval, zal mogen verstrekt worden aan het eene ambestuur, op grond dat het andere reeds in het bezit daarvan gesteld is of zou worden, wanneer beider omstandigheden en behoeften van elkander verschillen, enz.»

Het Provinciaal Gerechtshof van Zuid-Holland heeft heden zijn arrest gewezen in de zaak van J. C. van Stenis, beschuldigd van vergiftiging. Het Hof heeft, op grond der getuigenissen, op de openbare terechtzittingen afgelegd, en op grond van gedeeltelijke erkenning van den beschuldigde ten aanzien van sommige omstandigheden, den beschuldigde schuldig verklaard aan de misdaad van vergiftiging, en te dier zake veroordeeld tot de straf des doods, uit te voeren binnen de stad 's Gravenhage.

In het arrest wordt, in het eerst, breedvoerig opgegeven al hetgene met de pastei, door den beschuldigde aan zijnen oom verzonden, is voorgeschied, en opgenomen de uitkomsten, die het scheikundig onderzoek hebben opgeleverd. Het Hof heeft het daarbij als bewezen aangenomen, dat de pastei onvergiftigd in de woning van den beschuldigde en vergiftigd uit zijne handen gekomen is. Daarna wordt opgegeven, dat de beschuldigde voor de eerste maal *arsenicum album* had gekocht, en tevens, op grond van getuigenissen, als bewezen aangenomen dat de beschuldigde te gelijker tijd

in het bezit van het vergif en van de pastei geweest is, en te gelijker tijd dat bezit heeft verloren, en dat de beschuldigde het gebruik der twee drachmen rattenkruid, die hij in het bezit had, niet heeft kunnen aantonen. Vervolgens wordt het belang aangeduid, dat de beschuldigde bij het overlijden van zijnen oom en tante had, de geldelijke ongelegenheden, waarin hij zich in september jl. bevond; de twisten, die hij met zijnen oom heeft gehad; het daarop gevolgde vertrek van den beschuldigde naar Utrecht; het aankopen en gebruiken van calmerende en slaapmiddelen; de gedragingen en gesprekken van den beschuldigde, van het oogenblik dat de misdaad is gepleegd zoo wel te Utrecht en op zijne reis naar de residentie, als te 's Gravenhage, in en buiten het huis van den overledene, enz. Het Hof heeft het op grond van aanwijzingen, en alzoo door wetlige bewijsmiddelen, als bewezen aangenomen, dat de beschuldigde het rattenkruid in de pastei heeft vermengd, met het doel, om zijnen oom te doden, gelijk dit werkelijk het gevolg daarvan geweest is.

Eene ontelbare menigte berond zich in en buiten de gerechtszaal.

KAREL DE DRAAIJER.

Tien of twaalf jaren geleden, iets langer of iets korter, doch dit doet niets ter zake, woonden in een gering huisje, in de straat Coquenard, op de vierde verdieping een man, eene vrouw en een kind. De vrouw had een schoon uiterlijk, was voorkomend en bevallig, en scheen niet ouder te zijn dan dertig jaren; het kind had reeds zijn twaalfde of dertiende bereikt. Wat de man aangaat, deze had reeds die vroeg verouderde gelaatstreken, waarin de tijd alles uitdrukt, en wel vooreerst het spoor van zijne vlucht, zonder dat het aan het scherpiend oog toegelaten zij te onderscheiden, of deze verouderde trekken, door den ouderdom zelf, of door geleedene smarten veroorzaakt zijn. Hij heette Karel en was draaijer van zijn ambacht. Geruchten die in de wijk algemeen geloofd werden, verhaalden van hem, dat hij uit eene familie van rijke kooplieden gesproten, door de zijnen was verstooten, en daarna ontferd, omdat hij een ongelijk huwelijk had aangegaan. Inderdaad Sophia was arm, maar behoorde tot aulk eene eerlijke en zuivere armoede, eene armoede die den glans harer deugden zoo zeer deed nitschijnen, dat Karel, die de verdiensten van Sophia naar waarde wist te schatten, zich boven alles gelukkig achtte, zich met dien engel vereenigd te zien. Men beschuldigde hem, zich verlaagd te hebben; hij was er echter trotsch op, zich zoo hoog te zien.

Zoo lang de vader van Karel leefde, had het jonge gezin zich goed kunnen redden. Men dacht dat Karel later zeer rijk zou worden en daarom voorzagen vele vrienden in zijne behoeften. Hoe ijdel was echter die hoop op de toekomst! De vader stierf; het testament werd gelezen: men vernam daaruit dat de overledene eenige, men weet niet welke, speculatiën gewaagd en de fortun hem verlaten had. Hij liet niets dan schulden na. Karel begreep dat zijn vader, die veel stijfhoofdigheid en een stalen hart bezat, zelfs na zijnen dood niet had willen toegeven. Zijn vaderlijk erfgoed was onvreemd geworden en in handen van gelukzoekers gevallen, welke zich steeds als hoopgeesten tusschen schuldige zonen en vertoornde vaders weten in te dringen. Men beroofte hem van alles, hij klaagde niet; hij vertrouwde op zijnen moed, en moet men het zeggen? op zijne vrienden. Dan zijn moed alleen verraadde hem niet.

Van allen verlaten, bleef hij zonder hulp met eene zwakke vrouw en een aankomend knaapje over. Karel sterkte zich tegen het lot. Na wellicht tien vruchteloze pogingen te hebben aangewend, om de ellende te ontkoemen, hetzij door werkzaamheid, hetzij door zijn vernuft, begon hij zich te herinneren, dat hij nog jong zijnde, in zijne ledige uren het draaijen geleerd had; hij verruilde zijne fijn lakensche rok, tegen een grof werkbuis, en trad als werkmans op. Van des morgens vijf ure tot dikwijls na middernacht was hij aan den arbeid. Na verloop van een jaar, had hij een aardig sommetje bijeen; thans wilde hij een voornemen ten uitvoer brengen, dat reeds lang zijn eerozuchtig plan was geweest, hij wilde namelijk, zoo als ieder werkmans zulks verlangt, zich vestigen!

Twee redenen bragten hem tot dit besluit, het verlangen dat in ieders hart brandt, om een eigen bestaan, eenen huisselijken arbeid, en eenen eigen haard te hebben; en vervolgens ook eene gedachte, die onophoudelijk den grootsten angst in zijne ziel veroorzaakte, de gedachte aan zijne Sophia, wier jeugd, zoo treurig in de eenzaamheid en in tranen voorbij ging en als eene bloem verwelkte, welke nooit door de koesterende sonnestralen vervrolijkt wordt. Zijne Sophia! Hij zou voortaan bij haar zijn. Terwijl hij werkte, zouden hare liefderijke bliken, en de aangename verstoringen van haar gestreel hem nieuwe krachten schenken! En bij Sophia, zou hij het knaapje voor zich zien, wiens kinderlijk gesnap zijn moeijelijk werk zou verligten, en dat hij langzamerhand, tot zijn werk zou opleiden! Wat een geluk in hem alleen! — Karel zocht deze bekoorlijke verwachting geen weerstand te bieden. De benodigde gereedschappen werden aangekocht. Karel ging voor zijne eigene rekening aan het werk! In den beginne ging alles goed. De winsten waren wel niet groot, maar toch voldoende.

Deze drie personen, welke elkander onderling zoo hartelijk beminden, hadden weinig noodig! Als zij slechts brood hadden en bij elkander waren. Maar helaas! er kwam een van die treurige oogenblikken, waarin de handelszaken zonder dat men oorzaken kent, eensklaps stilstaan, waarin de aanvoer te overvloedig wordt, dewijl het verbruik gering is, waarin de bestellingen ophouden, en de ijverigste handen verplicht zijn hunnen arbeid te staken. Dit ondervond ook onze draaijer, hij werd door dusdanige omstandigheden genoodzaakt zijne werkzaamheden te verlaten. De geringe spaarpennningen, die men met groote moeite, door hard werken, had kunnen vergaderen, verdwenen. Men moest het reeds zoo sobere maal verminderen: water alleen bleef voor den werkmans over. Eerst moest men den wijn, daarna het vleesch, en na het vleesch het wittebrood afschaffen; doch later had men zelfs geen zwart brood meer.

De honger, de afschuwelijke honger, verving de plaats van al deze gerechten op de kleine tafel van dit huisgezin.

Men verkocht alles, de kleederen van Sophia, haren zedigen opschik, het linnen, en het huisraad hetwelk men het meest kon ontberen. Weldra bleef er niets meer in hun vertrekje over, dan het huwelijksbed, de slaapstede van het kind, eenige stoelen, en Karels draaibank, die, vroeger onmisbare broodwinnener van het huisgezin, nu bij gebrek aan werk een onnoodig meubel geworden was. Maar ieder avond, wanneer men slapen ging, wierp men een vertrouwend blik op het onbeweeglijk rad, en men troostte zich: «kom! morgen zal het misschien weer draaijen!» En des nachts weende men in stilte, ieder voor zich, om niet de smart der twee overigen te vermeerderen.

Edoch op een der naakte muren van het werkhuis, twee stappen van de draaibank, was een degen, een perekruis, en daarboven een gouden kruisbeeldje aan eenen vergulder nagel opgehangen. Een laanwriertak, welke door eene opmerksaam minnende hand vernieuwd werd, naar gelang die verslensde, bekroonde deze roerende trophée.

Eens, toen de nood ten toppunt gestegen was, verbleekte en bezwijnde het kind, hoezeer hetzelve ook kloek was en zich verhardde. De vader aanschouwde het, en nam het op zijne kniën, hij omhelsde het hartstogtelijk, en zich zelve een hevig geweld aandoende, stond hij op, schijnbaar met eene onverschilligheid, welke zijn wankelende stapen bevende leden tegenstrafte; hij rigtte pijnlijk zijne hand naar het kruisbeeld om het af te nemen. Het kind had zijne bewegingen gevolgd, hij begreep alles, en riep uit:

«Mijn vader, laat het kruisbeeld daar, ik bid het u. Gij weet vader, die d'gen, dat kruis, dat crucifix, dat alles is het erkdeel mijner moeder. Gij herinnert u in welke omstandigheden en met welke bewoordingen het haar werd ter hand gesteld. Een brief, een noodlottige brief had haar gemeld dat haar vader door een oostenrijksche kogel roemrijk gewond was; en toen een jaar later hare tranen nog niet verdroogd waren, was een soldaat aangekomen, die haar zeide: «ween niet meer, Sophie, men beweent de dapperen niet, en uw vader is als held gesneuveld. Ik heb hem in mijne armen ontvangen, en zijne laatste woorden waren om mij te gelasten, die zijn oude makker was, aan zijne dochter zijn degen ter hand te stellen; dien roerrijken degen, welke nooit met Fransch bloed bevekt is; dat kruis, hetwelk Napoleon zelf op zijne diep doorkerfde borst heeft willen vasthebben; dat kruisbeeld, de eenige gedachtenis van eene moeder, welke het leven verliet, toen zij het u Sophia schonk. . . . O! bewaar deze gedach-

emissen zorgvuldig. Ik ben twee hondert ure ver gehomen; om's dichts zeggen, omdat ik niet wilde dat een ander w het waarwel des stervenden monde brestgen bewaard die wyl, zoolang die edele in nebeelden van den god en eer, onder twee oogen sul len zijn, zal de gedachte van het kwad niet besmetten kan niet; bewaard die en de hand van God zal u behoeden: « O Vader, wil toch niet dat de haat van God zich van mijne moeder ver vijdere; Verbiedig de trophée; zie, ik lijde niet, mijne stem is helder, ik wil niets, ik vraag niets. Ik heb geen honger meer, vader, ik zal wachten. Wat is een enbele dag? O, ik kan nog veel ver dragen.

En jamper vast door een die herhevens opwellen gen, door een die krachtvolle pogingen, waar voor zelf de zwakste gestellen vatbaar zijn, waar neer hen een groote, edelmoedige gedachte ont vlamt, sprong het kind op, vloog in de armen des vaders en zijne hand nemende, drukte het die met een innere dan gewone kracht, als om hem to verzekeren, dat hij nog vol kracht en leven was.

De vader, getuige van deze aandoenlijke zelfver zaking, kon den strijd niet doorstaan, toen hij zag hoe Sophie, tegelijk met haar zoon op de knien gevallen, de oogen nu op den hemel, dan op het eenig voorwerp dat aan hare moeder en aan God herinnerde, gevestigd, met een verkroopt hart, stom schoen van vreugde, dat zij haar schat zoude mogen bewaren. Hij ontrok zich aan de omhelzingen van zijn kind, aan dat looesel van doodsangst, welke hij ieder oogenblik vreesde te zullen zien verwoelijken, en hij ging, uit, sidderende van woede, in zijne ziel die schrikkelijke gedachte voelende opwellen, welke bij hevige menschen, zoo de godsdienst hen niet beschiert, te midden van de wanhoop opstijgen.

O, moogt de ongelukkige in zijnen rampspoed soms de algeode Voorzienigheid gedenken! Zou hij wan hopen, zoo hij in een varig en vertrouwend gebed zijne speekingen hemelwaarts opzond? God is aller vaders, maar vooral van hen, die Hij door de tuchtroede des onheils kastijdt.

(Vervolg hierna.)

Onder de inrigtingen die aan de behandeling der mismaaktheden of vergroeiingen gewijd zijn, is er geene betere dan *L'Institut Orthopédique de la Muette*. Eene zeer schoone ligging, de vereeniging van alle gezondheids bevorderende bedingen; wijze van behandeling door een lange ondervin ding gestaafd, en de noodige middelen om de ge zondheid der Jongelieden te bevorderen, zijn de voordeelen die vereenigd zijn in het Etablissement gesticht, en gederigeerd door den Doktor Jules Guérin, op het kasteel de la Muette, te Passy, nabij Parijs. De voornaamste mismaaktheden die in dit Instituut behandeld worden zijn: *De vergroeiingen, stijfhalzigheid, (torticolis) kromme beenen of voeten, de mismaaktheden der knieën, der heupen, van de Borst, der armen en der handen, al wel de gebreken van geboorte en de scheelheid, in een woord alle gebreken die de kortelings ge maakte voortbrengen van de kunst gelukkigwijze geneesbaar gemaakt hebben, door de tenótonid en de mechanieke middelen.* Men ontvangt persoen van beiderlei geslacht.

Advertentien.

De Directeur van het HOOFD-ETABLISSE MENT DER MAATSCHAPPIJ TOT INVOERING DER ZIJDETEELT IN NOORD-BRABAND, maakt bekend dat de Opvoeding van ZIJDE WORMEN, in volle werking is, en dat de Inspinning derzelve in het begin der aanstaande Maand Julij, een aanvang nemen zal; terwijl dit Hoofd-Etablissement voor een weder ter bezigtiging is opengesteld.

De Directeur voornoemd, H. BÉRAIL.

St. Michiels-Gestel, 22 Junij 1843.

WARTENBERGH, Gekwalificeerd Kollecteur of ontanger der KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ te Hertogenbosch, adverteerd dat hij hem zijn te beko men, REELE en GEDEELTENS van LOTEN in de 100ste LOTERIJ de eerste trekking begint den 10 Julij.

Te Koop

Een zeer lichté CHAR-à-BANC voor ses personen en een CALECHE en een VIGILANTE, te be kopen bij J. SMITS Nr. Zadenmaker in de Nijgheterstraat te 's Bosch, bij wien steeds ter beschikking zijn drieën soorten wasrijtallen.

F. J. M. RITS, Notaris residentende te 's Hertogenbosch, zal voor zijn principaal, in het openbaar opveilen en verkoopen: Het LANDGOED genaamd het Kinder-Hof 's Hertogenbosch, gelegen op Leenhilshoef onder de Gemeente Borssele, 29 uur afstonds van 's Hertogenbosch, bestaande in: een eke drauwe met veel zorg gebouwde LANDHOUE WERSWONING en groote sterke nieuwe SCHUUR met ruime STALLEN, voorts ERVEN, HOF, BOUWLANDEN, WEDLANDEN, HOULANDEN, DEN NIENBOSSCHEN en LAKHOUT, alles aan elkander aangenaam gelegen, met de meeste zorg aangelegd, goed onderhouden en met verschillende LANEN of DREVEN, te weten met goed wassende jonge Eiken en andere opgaande BOOMEN, be plant, doorsnedende tot zamen groot 122 Bunders, 50 Roeden en 93 Ellen; Kadastral bekend Sectie F. Nummers 1019, 1050, 1136 tot en met 1139, 1141 tot en met 1148, 1150 tot en met 1163, 1166 tot en met 1186, en 1188 tot en met 1192.

At de Perceelen genieten Vrijdom van Grondbelasting ingevolge de Wet.

De veiling zal geschieden in achttien koopen, vervolgens zullen verschillende koopen gecombineerd en eindelijk zal het geheel pand in massa geveild worden.

De Koopen zijn bij gedrukte biljetten omschreven.

De verkooping zal geschieden te Borssele, in het Logement het Fortuin, bewoond door J. J. OFFERMANS, op Donderdag den 13 Julij 1843 des voormiddags ten tien ure, provisioneel, en veertien dagen daarna, mitsdien op Donderdag den 27 Julij 1843 ter zelve uur en plaats definitief.

Nader onderrigting is te bekomen bij den bewoner van voorschreven LANDGOED E. VERSTEEG te Borssele en ten kantore van den Notaris RITS voornoemd, op welke beide paatsen extracten uit de kadastrale leggers en plans, alsmede aanwij zingen van de uit- en over-wegen ter inzage liggen.

VERKOOPING op Dingsdag 4 Julij en volgende da gen van een fraaie en zeldzame Verzameling van Godgeleerde CONTROVERS en KERKE LIJKE HISTORIE, Taal en Dichtkundige Werken nagelaten door den Zeer Eerwaar den Heer J. F. SEM in leven R. C. Pastoor te 's Hage en Landdeken van Delfland door ten Hage van J. W. VAN LEEUWEN Boekverkooper te Leyden bij wien tegen franco aanvraag nog eenige Catalogussen te beko men zijn.

De Notaris A. F. VAN BOGHIJLT, zal op Dingsdag den 4 Julij 1843, en volgende dagen, voor de geza menlijke brijgenamen van den Heer W. MULDER te Helmond, publiek Verkoopen:

EENEN FRAAIEN EN GOED GECONSERVEERDEN INBOEDEL

bestaande in:

HUISMEUBELLEN, BEDDEN, PELLEN, DAMAST, LINNEN, GLAZEN, CRISTAL en ZILVERWERKEN; zoo mede een zeer fraai bruin MERRIPAARD, en een extra staal bijzon der gemakkelijk ingerigt KARRETE met bijbehorend PAARDENTUIG, en:

Tenzelfden dage zal genoemde Notaris als daartoe door de Arrondissementsrechtbank zitting houdende te Eind oven, gecommiteeerd voor voornoemde Erfgenamen P. F. visioneele Opveilen, en veertien dagen later Finaal Adjudiceren.

1. Een hecht en zeer logeabel HEERENHUIS, met STALLING, ACHTERHUIS en TUIN, staande in de Kerkstraat te Helmond, voor zien van ruime Behangen BOVEN- en BENEDENKAMERS, twee KELDERS, KEUKEN, WELPOMP, PLYAAT en verdere GE MAKKEN.

2. Een sterk en wel ter mering staande HUIS met TUIN en BERGPLAATS, staande en gelegen in de Merkstraat te Helmond.

De Verkooping der voornoemde PAN DEN, zal geschieden in het Logement het Hof van Millaard bij D. O. J. P. P. Helmond, welken ten zwaarten her ne glijnde, door den Notaris van Helmond te be komen is.

RIJN- EN YSSELSTOOMBOOT MAATSCHAPPIJ.

Dienst voor de maand Junij 1843.

Van Amsterdam naar Kampen: Behalve Woensdag, dagelijks 'smorgens om 6 uur.
Van Kampen naar Amsterdam: Behalve Dingsdags, dagelijks 'smiddags om 3 uur.
Van Amsterdam naar Deventer, Zutphen, Arn hem en Keulen: Maandag, Donderdag en Zaterdag, 'smorgens om 6 uur.
Van Kampen naar Deventer, Zutphen, Arnhem en Keulen: Maandag, Donderdag en Zaterdag, 'smiddags circa 12 uur.
Van Arnhem, naar Dusseldorp en Keulen: Zondag, Dingsdag en Vrijdag, 'smorgens om 7 uur.
Van Keulen naar Arnhem, Kampen en Amsterdam: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, 'smorgens om 10 uur.
Van Arnhem naar Deventer, Zwolle, Kampen en Amsterdam: Zondag, Woensdag en Vrijdag, 'smorgens om 5 uur.
Van Deventer naar Zwolle, Kampen en Am sterdam: Zondag, Woensdag en Vrijdag, 'smorgens circa 10 uur.

Na de aankomst der Stoomboot van Amsterdam te Kampen, in verbinding met de dagelijks vertrekkende Diligence-dienst der Maatschappij over Zwolle naar Groningen, Almeloo, Enschede en Oldenzaal, van welke plaatsen dagelijks Diligenceen aankomen voor het trek der Stoomboot naar Amsterdam.

NB. Het Reizend publiek wordt bijzonder aanbevolen te letten op de verbinding der Stoombooten en Diligence-diensten, waardoor men de reis van Groningen naar Oldenzaal, Enschede, Deventer, Zutphen, Arnhem en Amsterdam heen of terug in een dag doen kan.

AAN DEN HANDEL IN NOORD-BRABAND,

wordt berigt, dat door tusschenkomst der Rijn- en Yssel Stoomboot Maatschappij, de gelegenheid bestaat tot spoedig en min kostbaar vervoer van goederen, tusschen AMSTERDAM en de alden langs den IJssel, tusschen AMSTERDAM, NIJME GEN en NOORD-BRABAND en tusschen ROTTERDAM, NIJMEGEN en de plaatsen langs den IJssel, in correspondentie met diligences en veerschepen van ZWOLLE en DEVENTER op GRONINGEN en VRIESLAND, waaromtrent inlichtingen zijn te bekomen, bij de Agenten der Rijn- en IJssel Stoomboot Maat schappij, bij de Heeren VAN DER HEYDEN en ROMBOUTS te Nijmegen, en aan de Agenture der Stoomboot-Maatschappij voor den Neder en Middenrijn (Dusseldorpsche Maatschappij) te Rotterdam.

Ge'duizettingen op

L I J F R E N T E

EN VERZEKERINGEN OP HET LEVEN. De Maatschappij van Algemeene Assurantie op het LEVEN, de doele Fondsen en de Overle veringen gevestigd te Brussel, en goedgekeurd door Koninklijk besluit van 12 Junij 1824 is vertegenwoordigd door Agenten in geheel het Rijk en in veelede plaatsen, hare wezenlijke Kapitaal belopen tot nabij de DRIE MILLIÖEN VJE MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS, en zij betaalt jaarlijks meer dan DRIE MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS Lijfrente. De verrigtingen der Maatschappij hebben tot voorwerp de verzekeringen van Kapitaal betaalbaar na den dood, of ingeval van leven open bepaalde tijdstip, de constituten van LIJFRENTEN, PEN SIOENEN aan Weduwen en Ambtevaars, en HUWELIJKS-GIFTEN aan de Kinderen, AAN KOOP op LIJFRENTE van RENTEN, SCHULD BEKENTENISSEN, AKTIEN en ONROERENDE GOEDEREN. Zij koopt tusselinge hetzij met GE REED GELD, of op LIJFRENTE, de VRUCHT, GEBRUIKEN en de NAAKTE EIGENDOMMEN. Men kan zich de Prospectussen, Tarieven en alle wenschelijke inlichtingen bezwgen hetzij bij den Agent A. C. VAN DER MEULEN Junior, in de Githamsestraat, Wijk C. No. 86 te 's Hertogenbosch, of op het Secretariaat Generaal der Maatschappij te Brussel, in de nieuwe Brug straat No. 44, of in de gemeente van Helmond.

BRUNS VAN AMSTERDAM, bij wien te Helmond de Verkooping der voornoemde PAN DEN, zal geschieden in het Logement het Hof van Millaard bij D. O. J. P. P. Helmond, welken ten zwaarten her ne glijnde, door den Notaris van Helmond te be komen is.